

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ЧИРЧИҚ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

СПОРТ ВА ЧАҚИРИҚҚАЧА ҲАРБИЙ ТАЪЛИМ ФАКУЛЬТЕТИ

“TASDIQLAYMAN”

“Jismoniy madaniyat” kafedrası mudiri

_____ F.A.Nurmatov

«_____» _____ 2019 y

“ЖИСМОНИЙ МАДАНИЯТ” КАФЕДРАСИ

“ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ НАЗАРИЯСИ ВА МЕТОДИКАСИ”

фанидан маъруза матни

МАЪРУЗА № 14

МАВЗУ: Миллий олимпия қўмитасининг ташкил топиши

Тузувчи: ўқитувчи. Хабибуллаев Самандар Хабибуллаевич

ЧИРЧИҚ-2019

MA'RUZA №14

Mavzu: Milliy olimpiya qo'mitasining tashkil topishi

Reja:

1. O'zbekistonda milliy olimpiya qo'mitasini tashqil etilishi.
2. MOQning maqsadlari:
4. O'zbekiston Milliy Olimpiya qo'mitasining faoliyati
5. O'zbekiston Milliy Olimpiya qo'mitasi quyidagilardan tashkil topgan:
 - 5.1 O'zbekiston Milliy Olimpiya qo'mitasi Rahbariy organlari quyidagilar hisoblanadi:
 - 5.2 Bosh Assambleya
 - 5.3 Ijro etuvchi qo'mita
6. O'zbekiston MOQ Prezidentlari

Adabiyotlar:

1. Xo'jaev P.Yunusova D.S. Jismoniy madaniyat tarixi T. Moliya 2011 y
2. Xo'jaev P. Meliev Abdumalikov R. Eshnazarov J. Jismoniy madaniyat va sport tarixi. 1993 y.
3. Botirov X.A. Jismoniy tarbiya va sport tarixi. T. "O'qituvchi" 1993 y.
4. Xo'jaev F. O'zbekistonda jismoniy tarbiya. 1997 y.

Milliy olimpiada qo'mitasi (MOQ) — mamlakat nomidan olimpiada harakatida vakil bo'lib qatnashuvchi tashkilot. MOQni Xalqaro olimpiada qo'mitasi (XOQ) tan olmasa, milliy jamoalar Olimpiada o'yinlariga qo'yilmaydi.

O'zbekiston Respublikasi Milliy Olimpiya qo'mitasi 1992-yil 21-yanvarda Toshkent shahrida chaqirilgan konferensiya qarori bilan tashkil topgan. 1993-yil sentyabr oyida Xalqaro Olimpiya Qo'mitasi ning 101-sessiyasida tasdiqlangan.

O'zbekiston Milliy Olimpiya qo'mitasi (MOQ) sport va jismoniy madaniyatni rivojlantirish, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, Olimpiyadaga oid ta'lim, Olimpiya qadriyatlarini ommalashtirish, xalqaro aloqalarni mustahkamlash ishlarida ishtirok etadi, sport murabbiylari va sport tashkilotlarini qo'llab-quvvatlaydi.

MOQ bilan Xalqaro Olimpiya Qo'mitasi, Osiyo Olimpiya Kengashi, Milliy Olimpiya qo'mitalari jamiyati va boshqa qator xalqaro sport federatsiyalari hamda tashkilotlari o'rtasida mustahkam hamkorlik aloqalari o'rnatilgan.

MOQning maqsadlari:

- olimpiada harakati va havaskorlar sportini rivojlantirishga yordam berish;
- mamlakat sportchilarining Olimpiada o'yinlarida ishtirok etishini ta'minlash;
- O'zbekiston va butun dunyo sportchilari o'rtasidagi do'stlik aloqalarini rivojlantirish.

MOQning oliy organi Bosh assambleya, u odatda, bir yilda kamida bir marta chaqiriladi. Assambleyalar orasidagi davr ichida MOQ ijroiya qo'mitasi olimpiada harakatiga rahbarlik qiladi.

O'zbekiston Respublikasi MOQ rahbarligida ish olib boruvchi O'zR

Olimpiya akademiyasi tashkil qilingan (1993). U ko'ngilli jamoat tashkiloti hisoblanib, olimpiada harakati va olimpiada o'yinlarining qadriyat va tamoyillarini o'rganadi va ommalashtiradi. Olimpiada g'oyalarini targ'ib qilish maqsadida Toshkentda O'zbekiston Olimpiya shon-shuhrati muzeyi tashkil etilgan(1996). Muzeyda O'zbekiston va xalqaro olimpiya harakati, milliy sport turlari tarixi, mashhur sportchilar erishgan muvaffaqi-yatlardan hikoya qiluvchi eksponatlar to'plangan. -Umumjamo'a hisobida: 204 davlat orasida 47-o'rin

O'zbekiston Milliy Olimpiya qo'mitasining faoliyati

O'zbekiston Milliy Olimpiya qo'mitasi (MOQ) nodavlat notijorat tashkilot bo'lib, u o'z faoliyatini O'zbekiston Respublikasi qonunchiligi, Xalqaro Olimpiya Qo'mitasi (XOQ), Olimpiya Xartiyasi va O'zbekiston Milliy Olimpiya qo'mitasi Ustavi asosida amalga oshiradi. O'zbekiston Milliy Olimpiya qo'mitasi respublikada jismoniy tarbiya va sportni rivojlantirish bo'yicha bir qator muhim funksiyalarni bajaradi. MOQning asosiy funksiyalarini *ichki* va *tashqi funksiyalarga* bo'lish mumkin.

Ichki funksiyalarga quyidagilar tegishli:

- O'zbekistonda **Olimpiya Xartiyasida** mustahkamlangan tamoyillar asosida Olimpiya Harakatini rivojlantirish;
- respublika aholisini jismonan va ma'naviy-ruhiy tarbiyalashga ko'maklashish;
- jismoniy tarbiya va sport bilan **ommaviy bandlikni** rivojlantirishda ishtirok etish;
- milliy sport turlari, nogironlar o'rtasidagi sport turlarini rivojlantirishni targ'ib qilish, davlat va jamoaviy jismoniy tarbiya va sport tashkilotlariga mamlakat terma jamoalari va sport zahiralarini tayyorlashga ko'maklashish;
- yoshlarni halol kurashish, raqibga o'zaro hurmat munosabatida va xalqlar o'rtasidagi do'stlik ruhi tamoyillari asosida tarbiyalash;
- O'zbekistonda Olimpizm g'oyalarini targ'ib qilish, insonlarni O'zbekiston Respublikasi sportchilarining muvaffaqiyatlari bilan tanishtirib borish, Olimpiya ta'limini rivojlantirish;
- sport kadrlarining malakasini oshirish va tajriba almashish bo'yicha konferensiyalar, seminarlar, kurslar tashkil etish;
- sportni qo'llab-quvvatlovchi fondlar va xayriya tashkilotlari tuzishda qatnashish; sportchilar, murabbiylar, sport hakamlari, sport faxriylarining manfaatlarini himoya qilish.
- xalqaro arenalarda O'zbekiston Respublikasining tutgan o'rnini mustahkamlash va nufuzini oshirish;
- Olimpiya o'yinlari, Osiyo o'yinlari, Butunjahon yoshlar va Markaziy Osiyo o'yinlarida mamlakat delegatsiyalariga boshchilik qilish;
- XOQ, OOK, boshqa davlatlarning Milliy Olimpiya qo'mitalari, xalqaro sport birlashmalari bilan hamkorlikni rivojlantirish;
- XOQning „Olimpiya birdamligi“ dasturlarida ishtirok etish;
- Respublika sport federatsiyalari va tashkilotlariga ularning xalqaro sport uyushmalari ishlarida faol ishtirok etishlariga ko'maklashish;

- xorijiy muassasalar, tashkilotlar va firmalar bilan O‘zbekiston MOQ vakolatiga kiruvchi masalalar bo‘yicha xizmat shartnomalarini tuzish va amalga oshirish;

- xalqaro tashkilotlarda O‘zbekiston [Olimpiya Harakati](#) va sport tashkilotlari manfaatlarini taqdim etish;

- xalqaro (nohukumat) birlashmalarga milliy davlat qonunchiligi asosida a‘zo bo‘lish;

- to‘g‘ridan-to‘g‘ri xalqaro aloqa va munosabatlar o‘rnatish, mamlakatlar va hududlar sport uyushmalari bilan bitimlar imzolash.

Ichki funksiyalarni bajarish [1992](#)-yil 21-yanvardan, O‘zbekiston MOQ tuzilganidan boshlab amalga oshirila boshlandi. Xalqaro faoliyatni to‘la amalga oshirish Xalqaro Olimpiya Qo‘mitasi o‘zining [1993](#)-yil sentyabr oyidagi 101-sessiyasida O‘zbekiston Milliy Olimpiya qo‘mitasini tan olgan paytdan boshlagan.

O‘zbekistoning Olimpiada o‘yinlaridagi medallari

O‘zbekiston Olimpiyachilarining Yozgi Olimpiada o‘yinlarida erishgan medallari

- [London-2012](#) Olimpidasida bronza medalini qo‘lga kiritgan [Soslan Tigiev](#) organizmida taqiqlangan metilgeksaneamin moddasi topilgani sabab, bronza medalidan mahrum qilingan.

O‘zbekiston Milliy Olimpiya qo‘mitasi quyidagilardan tashkil topgan

O‘zbekiston MOQ **Prezidenti**, **Bosh Kotib** va **Vitse-Prezidentlar**;

- [Xalqaro Olimpiya Qo‘mitasining](#) O‘zbekiston Respublikasida istiqomat qiluvchi a‘zolari;

- [Olimpiya o‘yinlari](#) dasturiga kirgan sport turlari xalqaro federatsiyalari a‘zolari hisoblanuvchi Milliy sport federatsiyalari yoki MOQ va uning Ijroqo‘mining ko‘pchilik ovozini tashkil etuvchi vakillari. MOQ har bir sport turlari bo‘yicha bunday Xalqaro sport federatsiyalari boshchilik qiluvchi birdan ortiq Milliy sport federatsiyalarini tan olmaydi;

- Olimpiya va milliy sport turi hisoblanmaydigan federatsiyalar vakillari;

- Sport tashkilotlarining umumiy yig‘ilishlarida demokratik yo‘l bilan rivojlantiriluvchi [Qoraqalpog‘iston Respublikasi](#), viloyatlar va [Toshkent](#) shahri sport tashkilotlari vakillari;

- Davlat jismoniy tarbiya va sport boshqarmasi organlari, ko‘ngilli sport jamiyatlari va muassasalari vakillari;

- Oldingi va kelgusi [Olimpiya o‘yinlari](#) atlet-ishtirokchi vakillari;

- O‘zbekiston Respublikasi [Milliy Olimpiya Akademiyasi](#) Prezidenti;

- Sport jurnalistlari federatsiyasi vakillari;

- Alohida shaxslar — [Olimpiya harakati](#) taraqqiyotiga ulkan hissa qo‘shayotgan O‘zbekiston Respublikasi fuqarolari (ko‘zga ko‘ringan jamoat, fan va san’at arboblari);

- O‘zbekiston MOQning faxriy a‘zolari;

- MOQ faoliyatiga moddiy va moliyaviy ko‘maklashuvchi tashkilotlar vakillari.

O‘zbekiston Milliy Olimpiya qo‘mitasi Rahbariy organlari quyidagilar

hisoblanadi:

Bosh Assambleya;

Ijro etuvchi qo'mita (Ijroqo'm)

Ijroqo'm burosi.

Bosh Assambleya

Bosh Assambleya vakolatlariga quyidagilar kiradi:

- O'zbekiston Respublikasida Olimpiya Harakatini rivojlantirish bilan bog'liq bo'lgan masalalarni ko'rib chiqish va ular bo'yicha tegishli qarorlar qabul qilish;

- **XOQ** yoki **OOK** vasiyligida o'tkaziluvchi **Olimpiya o'yinlari**, **Osiyo o'yinlari** yoki boshqa sport musobaqalarini o'tkazishda respublika shaharlari nomzodlarini taqdim etish to'g'risida qaror qabul qilish;

- O'zbekiston MOQning kelgusi davr uchun faoliyat dasturlarini tasdiqlash;

- Ijroqo'm va MOQ Taftish komissiyasining hisobot yili va to'rt yillik davr uchun faoliyati to'g'risidagi hisobotlarini ko'rib chiqish va baholash;

- O'zbekiston MOQga a'zolik to'g'risida qaror qabul qilish;

- Prezident, Vitse-prezidentlar, Bosh kotib, Ijro etuvchi qo'mita a'zolari va Taftish komissiyasi a'zolarini saylash;

- Respublika sport federatsiyalari va ularga tenglashtirilgan birlashmalar (assotsiatsiyalar) ni tan olish;

- Bosh Assambleya yiliga kamida bir marotaba o'tkaziladi;

- To'rt yilda bir marotaba, navbatdagi yozgi Olimpiya o'yinlari o'tgan yildan keying yil O'zbekiston Bosh Assambleyasining hisobot-saylovi o'tkaziladi, unda Ijroqo'mning hisoboti tinglanadi, rahbariy organlar saylovi o'tkaziladi;

- Bosh Assambleya faqatgina a'zolarining yarmidan ko'pi ishtirok etganda va faqatgina kun tartibiga qo'yilgan masalalar bo'yicha qaror qabul qilish huquqiga ega;

- Qarorlar MOQ ishtirokchi a'zolarining ochiq yoki yopiq ovoz berish orqali oddiy ko'pchilik ovozi bilan qabul qilinadi. Olimpiya o'yinlariga tegishli masalalar hal qilinganda faqatgina MOQ Ijroqo'mi a'zolari va Olimpiya o'yinlari dasturlariga kiritilgan sport turlari bo'yicha xalqaro federatsiyalar vakillari ovozi qabul qilinadi.

Ijro etuvchi qo'mita

Bosh Assambleyalar davrida O'zbekiston MOQ faoliyatiga tarkibi Bosh Assambleya tomonida belgilanadigan Ijro etuvchi qo'mita boshchilik qiladi. O'zbekiston MOQ tarkibiga quyidagilar kiradi:

- Prezident
- Vitse-prezidentlar
- Bosh kotib
- Ijroqo'm a'zolari

Ijroqo'm majburiyatlariga quyidagilar kiradi:

- Ustavga amal qilinishini ta'minlash;
- Bosh Assambleya kun tartibini, uni o'tkazish vaqti va joyini aniqlash;
- O'zbekiston MOQ byudjetini, faoliyatining moliyaviy va ma'muriy

qoidalarini tasdiqlash, shuningdek, ularni amalga oshirishni nazorat qilish;

- Doimiy komissiya ro'yxatini tasdiqlash, ularning faoliyati va vakolatlari doirasini aniqlash;

- Bosh Assambleya topshiriqlarini bajarish;

- O'zbekiston MOQning yangi a'zolarini tan olish bo'yicha, MOQ a'zolarini mukofotlash bo'yicha va Ustav qoidalari buzilgan hollarda MOQ a'zolariga nisbatan jazo choralari ko'rish bo'yicha takliflar tayyorlash;

- O'zbekiston MOQ imzolagan shartnomalar, kelishuvlar va boshqa bitimlarning shartlarini ko'rib chiqish;

- O'zbekiston terma jamoalarining Olimpiya, **Osiyo o'yinlari** va **XOQ** va **OOK** shafeligida o'tkaziluvchi boshqa kompleks xalqaro musobaqalariga tayyorgarlik ko'rish va qatnashishi masalalarini ko'rib chiqish va qaror qabul qilish;

- Tegishli respublika sport federatsiyalari tomonidan taqdim etilgan sportchilarni ro'yxatdan o'tkazish to'g'risida qaror qabul qilish. Sport federatsiyalari tomonidan taqdim etilgan ro'yxatlarning Olimpiya Xartiyasiga mos tushishini (har tomonlama) ta'minlash;

- Sport federatsiyalari a'zolarining ekipirovkasi, transportirovkasi va joylashishini tashkil etish;

- Delegatsiya a'zolari foydasiga baxtsiz hodisalar (nogironlik, o'lim, kasallik, tibbiy va dori-darmon harajatlari) va uchinchi shaxslar oldidagi fuqarolik javobgarlikdan sug'urtalash to'g'risidagi shartnomalar tuzish. Sport delegatsiyasi a'zolarining yurish-turishiga ma'suliyatni o'z bo'yniga olish;

- Ijroqo'm o'z majlislarini zarur hollarda, lekin bir yilda kamida uch marta o'tkazadi, shuningdek, majlis MOQ Prezidenti qarori bilan yoki Ijroqo'm a'zolarining 1/3 qismi talabi bilan ham o'tkazilishi mumkin;

- Ijroqo'm majlisda o'z a'zolarining kamida yarmi ishtirok etgan taqdirda qaror qabul qilishi mumkin;

- Qarorlar mavjud Ijroqo'm a'zolarining ochiq ovoz berishi orqali oddiy ko'pchilik ovozi bilan qabul qilinadi. Ovozlar soni teng bo'lib qolgan taqdirda, Prezident ovozi hal qiluvchi hisoblanadi.

O'zbekiston MOQ Prezidentlari

Prezidentlar	Boshqaruv yillari	Bosh kotib
Obid Nazirov	1992-1994	prof. A.Q.Hamroqulov
Sobir Ro'ziev	1994-2003	2001-yildan Malik Babaev
Aziz Nosirov ^[10]	2003-2005	Malik Babaev
Rustam Qurbonov	2005-2009	Malik Babaev
Malik Babaev ^[11]	2009-2013	Muhammadali Karimov
Mirabror Usmonov ^{[12] [13]}	2013-shu kungga qadar	Oybek Qosimov